

MUSIIKIN SOVELTAVA KÄYTTÖ / Aino Palokangas

Musiikin soveltava käyttö on musiikin ja musiikin terapeuttisten vaikutusten systemaattista hyödyntämistä arjessa muihin kuin musiikillisiin tarkoituksiin (Palokangas 2015b, 11).

Musiikki on moneen taipuva arjen väline. Musiikin soveltava, terapeuttinen käyttö eroaa perinteisestä musiikkikasvatuksesta, koska tavoitteet ovat ei-musiikillisia. Lasten kanssa työskennellessä kyse on kasvun, kehityksen ja oppimisen kokonaisvaltaisesta tukemisesta. (Jordan-Kilkki 2013; Palokangas 2015a, 17-18.)

On tutkimusnäyttöä siitä, että musiikkiterapialla ja musiikin terapeuttisella käytöllä voidaan vaikuttaa moniin eri osa-alueisiin:

- Minäkäsitys ja itsetunto
- Tunne-elämän solmut, tunnetaitojen harjoittaminen
- Ryhmä- ja vuorovaikutustaidot, itsesäätely
- Arjen ja ympäristön jäsentäminen ja rytmittäminen
- Kielelliset ja luki-vaikkeudet, oppimisen pulmat, tarkkaavaisuuden säätely
- Hahmottamisen tukeminen
- Motoriset pulmat
- Kipuoireilu ja univaikeudet (Ahonen-Eerikäinen 1999, 14; Palokangas 2015a, 17.)

Musiikki vaikuttaa useimpiin ihmisiin, ja toimii sellaisenaan enemmän tai vähemmän terapeuttisena elementtinä tuottaen sanatonta, kokonaisvaltaista elämyksellisyyttä. On lapsia, jotka hyötyisivät musiikin opiskelusta tai harrastamisesta, mutta eivät syystä taikka toisesta hakeudu musiikkikouluun tai läpäise pääsykokeita. On myös lapsia, jotka keskeyttävät musiikin opiskelun sen kuormittavuuden vuoksi. Niilläkin, jotka käyttävät musiikkia, on vaarana että elämyksellisyys jää suorittamisen jalkoihin. (Palokangas 2015a, 18,22.)

Musiikin terapeuttisen, soveltavan käytön tavoitteet ovat lapsilähtöisiä, ulkomusiikillisia. Päämääränä on palvella lapsen kasvua ja kehitystä. Tällöin musiikki on väline. Musiikillista lahjakkuutta ei tarvita, vaan lapsen omat lähtökohdat riittävät. (Jordan-Kilkki 2013; Palokangas 2015a, 20.)

Tavallisimpia musiikin terapeuttisen, soveltavan käytön menetelmiä ovat musiikin kuuntelu, laulaminen, soittaminen, tarinasäveltäminen sekä improvisaatio. Jos lapsella on vaikeuksia sanallisen ohjeen vastaanottamisessa, tällöin musiikki on toimiva signaali tavallisen arjen rytmittämisessä. Koska musiikki on luontaisesti osa lasta, se on myös osa vuorovaikutusta. Musiikki on turvallinen kieli purkaa vaikeitakin kokemuksia. Voimakkaiden tunteiden purkamisessa musiikin soveltava käyttö palvelee monipuolisesti. (Palokangas 2015a, 21.)

Musiikkiterapian uranuurtaja Petri Lehikoinen on todennut jo 1982, että musiikkiterapian parissa kehitetyt työmuotoja voidaan hyvin soveltaa kasvatukseen ja erityisopetukseen. Kaikki lapset hyötyvät niistä, mutta Lehikaisen mukaan suurin apu koituu niille, joilla ongelmia on vasta kehkeytyessä. (Ahonen 1993, 271; Palokangas 2015a, 21.)

Lehikaisen näkemystä tukevat uusimmat laskelmat siitä, kuinka suuria hyötyjä voidaan saavuttaa ennaltaehkäisevällä tuella (Palokangas 2015b, liitteet 3 ja 4). On mahdollista etsiä helpompia reittejä ja löytää matalampaan aalokkoon. Musiikin soveltava/terapeuttinen käyttö ennaltaehkäisevän ja varhaisen tuen välineenä on monipuolinen, joustava ja toimiva. Jo pienet askelet mahdollistavat ilon. (Musviitta 2015.)

Joustavuutensa ja monipuolisuutensa vuoksi musiikin terapeuttinen käyttö soveltuu erityisen hyvin lapsiryhmiin. (Erkkilä & Rissanen 2008, 525). Vuorovaikutuksen kautta musiikki auttaa lasta löytämään osallisuuden kokemuksen. Osallisuudesta seuraa rohkeus kokeilla – ja siitä seuraa osaamisen ja oivaltamisen tunne. Oivaltaminen tuottaa onnistumisia. Onnistuminen tuo mukanaan ilon, oppimisen halun – ja toivon näköalan.

Määrittely julkaistu Kandidaatin tutkielman liitteenä (Palokangas 2015b, Liite 2)